

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Opdracht voor een draagvlakonderzoek naar mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Het college opdracht te geven een draagvlakonderzoek uit te voeren naar een mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen en daarmee alle betrokkenen te vragen hoe zij aankijken tegen een mogelijke bestuurlijke samenvoeging van deze gemeenten
2. In dit draagvlakonderzoek inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere overheden te betrekken door deze partijen te informeren en te raadplegen op een gerichte manier die aansluit bij deze verschillende groepen
3. Dit draagvlakonderzoek uit te laten voeren in oktober 2020, de rapportage in de week van 16 november 2020 te laten presenteren en in de week van 30 november een besluit te nemen over mogelijke vervolgstappen richting een nieuwe gemeente per 1 januari 2023
4. Voor het draagvlakonderzoek een budget van € 105.065 beschikbaar te stellen en dit ten laste te brengen van de eenmalige middelen 2020 en verwerken in de najaarsnota 2020.

1. Aanleiding

Hoe het begon

Sinds 1 januari 2018 werken de gemeenten Druten en Wijchen intensief samen. De ambtelijke organisaties van beide gemeenten zijn per die datum samengegaan in de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW). En aan het begin van 2020 is, twee jaar na de start van de WDW, het gesprek in de samenleving, de politiek en de media volop ontstaan over een mogelijke vervolgstap: een bestuurlijke samenvoeging tussen Druten en Wijchen.

Behoeft aan inhoudelijke informatie

Het debat en de ophef over dit onderwerp bracht de beide raden ertoe een 'motie vreemd aan de orde van de dag' in te dienen (februari / maart 2020). Hierin gaven zij aan dat inhoudelijke informatie en inhoudelijke argumenten leidend moeten zijn in het debat. En zij vroegen de colleges om op een rij te zetten:

- wat de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie met de andere gemeente zijn;
- wat de mogelijkheden voor een draagvlakpeiling zijn en hoe die gemeten wordt, en
- wat mogelijke toekomstscenario's zijn.

(De laatste vraag is alleen in Druten gesteld maar de beantwoording ervan is ook aan de raad van Wijchen meegegeven).

Voor- en nadelen

De voor- en nadelen afwegend, hebben de colleges geconcludeerd dat het een goed idee is om een draagvlakonderzoek te starten naar een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Wijchen en Druten. Zij adviseerden naast die peiling om een gezamenlijke radenbijeenkomst te organiseren. Die geeft de gelegenheid een beeld te creëren van het proces naar een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen, de betrokkenheid van inwoners, en de rol van de raden in dat proces.

Vervolg verkenning: financiële scan

Als belangrijk element in de verkenning van een mogelijke bestuurlijke toekomst heeft de provincie Gelderland een financiële scan opgesteld. Deze scan bevat een onderzoek naar de financiën van beide gemeenten en van de nieuwe gemeente na een eventuele herindeling. Daarnaast zijn de (financiële) consequenties van een herindeling in beeld gebracht.

De colleges hebben op basis van de verkenning uitgesproken een bestuurlijke fusie een goed idee te vinden. Hiermee verstevigt namelijk onder andere de positie in de regio. Ook valt met een bestuurlijke fusie winst te behalen voor de dienstverlening.

De bijeenkomst voor de raden

Inmiddels heeft een informatieve bijeenkomst voor de gezamenlijke raden van Druten en Wijchen plaatsgevonden. Deze bijeenkomst was eerder gepland, maar vanwege de Coronamaatregelen kon deze bijeenkomst pas op 7 juli 2020 plaatsvinden. In deze bijeenkomst hebben de raden kennis kunnen nemen van het wettelijke proces en de stappen die gemeenten zetten als het komt tot een bestuurlijke samenvoeging. Ook is het proces uitgelijnd van een mogelijke fusie van Druten en Wijchen per 01-01-2023. De bijeenkomst was voor iedereen te volgen via een live stream waarbij men de mogelijkheid had om via de chat vragen te stellen. Tijdens deze bijeenkomst hebben de aanwezigen in de zaal volop vragen gesteld. Ook kwamen er veel vragen binnen via de chat. In deze bijeenkomst is toegezegd dat de raden een voorstel ontvangen voor een draagvlakonderzoek.

2. De rol van het draagvlakonderzoek

Voor de colleges van Druten en Wijchen is een eventuele herindeling per 1 januari 2023 het uitgangspunt. Dit tijdspad schept de (juridische) kaders, waarbinnen zoveel mogelijk op consultatie en draagvlak voor een eventuele herindeling zal worden ingezet. Hierin is het van belang samen met de inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners op te trekken. Omdat het onderwerp volop leeft. En omdat de wenselijkheid en de haalbaarheid van een gemeentelijke herindeling, en daarmee de legitimiteit en het draagvlak hiervoor, afhankelijk zijn van de wensen en verwachtingen van deze stakeholders. Door hen goed te betrekken, ontstaat een beeld van wat leeft onder de betrokkenen. Dit beeld is een belangrijke basis voor een mogelijk principebesluit. Daarnaast kan op basis van dit beeld in het op te stellen herindelingsontwerp en -advies worden aangesloten bij de wensen en behoeften in de samenleving. Dit vormt zo de optimale basis voor een eventuele succesvolle nieuwe gemeente die de opgaven voor inwoners van zowel Druten als Wijchen aankan. Draagvlak is bovendien een zwaarwegend toetsingscriterium voor het ministerie van BZK.

Draagvlak als zwaarwegend toetsingscriterium

Bij een herindeling worden vier toetsingscriteria gehanteerd zoals door het ministerie van BZK is vastgelegd in het Beleidskader gemeentelijke herindeling (2019):

- draagvlak;
- bestuurskracht;
- interne samenhang en nabijheid bestuur;

Openbaar

Zaaknummer: 49610

- regionale samenhang.

Draagvlak wordt uitgesplitst in het maatschappelijke, regionale en lokaal bestuurlijk draagvlak dat onderzocht moet worden. Uit dit beleidskader volgt tevens dat het primair de verantwoordelijkheid is van de betrokken gemeentebesturen om het maatschappelijk draagvlak voor een herindeling te beoordelen en daarin te investeren.

Het doel van de consultatie is daarmee tweeledig:

- Onderzoeken van draagvlak voor een bestuurlijke herindeling van Druten en Wijchen onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van beide gemeenten evenals regionale partners.
- Input ophalen voor het herindelingsontwerp en -advies.

3. De vorm van het draagvlakonderzoek

Onderstaand overzicht bevat een compacte samenvatting van de aanpak. Een uitgewerkte aanpak van het draagvlakonderzoek vindt u in de bijlage.

Voorgeschreven door Beleidskader gemeentelijke herindeling BZK			
Maatschappelijk	Regionaal	Lokaal bestuurlijk	Ambtelijk
Vóór principebesluit: • Inwoneravonden in de kernen; • Representatieve enquête; • Eventueel: doelgroep-specifieke acties Ná principebesluit: • Atelier van de Toekomst: meedenken over ontwerp in werkgroepen	Interviews met vooraf opgestelde gespreksleidraad: • Buurgemeenten Neder-Betuwe,, Beuningen, Nijmegen, Heumen, Oss, West Maas en Waal; • Provincie Gelderland • Eventueel: gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden	Drie formele besluitvormingsmomenten: principebesluit, herindelingsontwerp, -advies. Informele gesprekken aan het einde van de consultatieronde: • Gemeenteraad van Wijchen; • Gemeenteraad van Druten; • College van Wijchen; • College van Druten; • Gezamenlijk gesprek colleges	Interviews met vooraf opgestelde gespreksleidraad: • De gemeentesecretarissen • Het MT • De OR

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gewenst resultaat

Door het uitvoeren van het draagvlakonderzoek ontstaat een helder en representatief beeld van wat de betrokkenen denken over en voelen bij een mogelijk samenvoeging van Druten en Wijchen. Ook wordt de steun hiervoor uitgevraagd in het draagvlakonderzoek. Het beeld dat dit onderzoek oplevert, wordt vervat in een rapportage die de basis vormt voor een mogelijke vervolgstap in het proces van een bestuurlijke fusie: het principebesluit van beide raden, waarmee de opdracht voor een herindelingsontwerp wordt gegeven. Mocht deze vervolgstap er komen, dan is met het draagvlakonderzoek invulling gegeven aan het criterium 'draagvlak' dat het ministerie van BZK hanteert om een herindelingsadvies te beoordelen.

Argumenten

1.1 Het onderwerp leeft volop in de samenleving

Gaan Druten en Wijchen in de toekomst samen? Dit onderwerp leeft, getuige de gesprekken in de samenleving en in de media. In het traject van een draagvlakonderzoek luisteren de gemeentebesturen naar de samenleving en geven ze alle betrokkenen de kans om hun inbreng te hebben.

1.2 De resultaten geven essentiële input voor mogelijke vervolgstappen

Een draagvlakonderzoek geeft inzicht in de wensen en verwachtingen van de stakeholders en ook in de steun die er al dan niet is voor een bestuurlijke fusie. Beide zaken zijn essentieel voor de afweging van de gemeenteraden over de wenselijkheid en de haalbaarheid van een gemeentelijke herindeling, en daarmee in de legitimiteit en het draagvlak hiervoor.

2.2 Dit zijn de groepen om te raadplegen

Een bestuurlijke fusie is een grote verandering die veel groepen aangaat. Door al deze groepen te bevragen, wordt helder welke zorgen, dromen, wensen en steun er in deze groepen leven rondom een samenvoeging van de gemeenten Druten en Wijchen. Deze groepen worden ook benoemd in het beleidskader van het ministerie van BZK. Mochten de vervolgstappen principebesluit, herindelingsontwerp en herindelingsadvies volgen, dan sluit de aanpak van het draagvlakonderzoek daarop aan.

2.3 Elke groep vraag om een eigen benadering

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn verschillend en de insteek van dit draagvlakonderzoek doet recht aan die verschillen. Zo krijgt elke groep een afgestemde methodiek, voor een maximale respons en opbrengst.

3.1 Dit maakt tijdige vervolgstappen mogelijk

Het tijdspad van een bestuurlijke samenvoeging per 01-01-2023 schept de (juridische) kaders en termijnen waar de gemeenten zich aan hebben te houden. Door de termijnen aan te houden van oktober voor het onderzoek en half november voor de rapportage, zijn die termijnen haalbaar, mochten de raden desgewenst in de week van 30 november tot vervolgstappen besluiten.

4.1 Dit budget faciliteert een zorgvuldig, objectief en professioneel proces

Het is van groot belang om het draagvlakonderzoek gedegen aan te pakken. Zodat alle betrokken partijen hun mening kunnen geven. En de raden goed geïnformeerd een besluit kunnen nemen over een mogelijke vervolgstap. Dit is te realiseren door het inzetten van voldoende capaciteit en het betrekken van ervaren en gerenommeerde partijen.

4.2 De fasering doet recht aan de stappen in het proces

Door nu de begroting van deze eerste belangrijke stap in beeld te brengen, is helder welke kosten er tot en met het mogelijke principebesluit gemoeid zijn met de voorbereiding op een bestuurlijke samenvoeging. De begroting voor de vervolgstappen die mogelijk volgen, wordt daarna voorgelegd.

Openbaar

Zaaknummer: 49610

Tegenargumenten en risico's

1.1 Een draagvlakonderzoek is vragen naar de bekende weg

De afgelopen maanden hebben sommige inwoners hun mening over een mogelijke bestuurlijke samenvoeging kenbaar gemaakt. Bijvoorbeeld via de (sociale) media, een onderzoek dat De Gelderlander opzette en diverse acties in Druten en Wijchen. Echter, dit betreft voornamelijk inwoners. Ook ondernemers, maatschappelijke partners en andere groepen belanghebbenden hebben te maken met een mogelijke bestuurlijke fusie. Bovendien zijn de meningen tot nu toe afkomstig van de mensen die weten hoe en waar ze hun stem kunnen laten horen. Een draagvlakonderzoek stelt de gemeentebesturen in staat om proactief en gericht de mensen te benaderen die niet vanzelfsprekend of gemakkelijk hun mening laten horen.

1.2 De respondenten beschikken niet over voldoende informatie

Inwoners zijn mogelijk onvoldoende op de hoogte van wat een bestuurlijke samenvoeging is en wat die voor impact kan hebben. Echter, door een informatiefase in te bouwen voorafgaand en tijdens het onderzoek, en door zowel in de enquête als in de gesprekken een mogelijke samenvoeging van beide gemeenten en de impact ervan toe te lichten, kunnen de mensen goed geïnformeerd hun mening geven.

3.1 Door de korte termijn staat de haalbaarheid onder druk

De planning is ambitieus. Echter, juist nu het gesprek volop gaande is, is het verstandig niet te lang te wachten met het starten van het onderzoek. Als gemeenbestuur willen we immers goed inspelen op signalen in de samenleving. Een goede voorbereiding in de vorm van een intensieve communicatiecampagne is wel voorwaardelijk, en die is opgenomen in de aanpak. Door bovendien samen te werken met ervaren partijen voor begeleiding en uitvoering van de enquête, is deze planning haalbaar.

Financiële gevolgen

Om het draagvlakonderzoek op een zorgvuldige manier uit te kunnen voeren, alle betrokkenen te bereiken en een zo groot mogelijke animo en respons te genereren, is inzet van diverse partijen en middelen noodzakelijk. De volgende hoofdaspecten zijn hierbij aan de orde:

Communicatie

Voorbereidend en tijdens de looptijd van het onderzoek: intensieve informatie en voorlichting via alle beschikbare kanalen over een bestuurlijke samenvoeging en over het draagvlakonderzoek, met als doel goed geïnformeerde betrokkenen en een hoge deelname en opkomst.

Begeleiding en advies

Een mogelijke bestuurlijke samenvoeging is een precair en complex proces dat nauw luistert. Het inschakelen van de ervaring en expertise van een externe partner, in dit geval Berenschot, stelt ons als gemeenten in staat om ons te richten op wat er lokaal speelt en van belang is. Daarnaast is in de te voeren gesprekken een objectieve gespreksbegeleiding van belang, zodat betrokkenen zich vrij voelen hun mening te delen.

Ambtelijke inzet

Het draagvlakonderzoek brengt ook voor de Werkorganisatie een stevige inzet met zich mee. Een goede coördinatie, lokale inbedding en passende communicatie zijn essentieel.

De kosten

In onderstaande tabel worden de kosten voor het draagvlakonderzoek in beeld gebracht. De gemeenten Druten en Wijchen brengen volgens de verdeelsleutel (64,8% Wijchen en 35,2% Druten) budget hiervoor in de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Kosten draagvlakonderzoek		
Betreft	Specificatie	Kosten
Kosten van 21 bijeenkomsten (14 voor inwoners, 3 voor ondernemers, 4 voor maatschappelijke organisaties)	Zaalhuur, catering, technische ondersteuning	€ 34.000
Kosten van de communicatie voorafgaand aan en rondom het draagvlakonderzoek	Voorlichtingscampagne, mailings / brieven, zowel papier als digitaal, blogs / vlogs, berichten op gemeentepagina's en op sociale media	€ 100.000
Kosten voor de organisatie, begeleiding, ondersteuning en advisering van het draagvlakonderzoek	Inhoudelijke voorbereiding en organisatie van de bijeenkomsten, opzet enquête, gespreksbegeleiding bijeenkomsten	€ 83.600
Kosten voor de representatieve enquête onder inwoners	Betreft het inrichten, afnemen, verwerken en rapporteren van de enquête	€ 22.000
Kosten voor ambtelijke inzet tijdens voorbereiding, looptijd en rapportage draagvlakonderzoek	Betreft projectleiding en communicatie	€ 58.880
	Totaal	€ 298.480

Verdeelsleutel		
Gemeente	Percentage	Bedrag
Druten	35,2 %	€ 105.065
Wijchen	64,8%	€ 193.415

Dekking

Het gevraagde budget voor het draagvlakonderzoek nemen we op in de najaarsnota. Op het moment dat er een positief besluit volgt op de bestuurlijke fusie, ontvangen de gemeenten ARHI gelden via de algemene uitkering. De ARHI gelden zijn bedoeld voor de voorbereiding en implementatie van de nieuwe organisatie en worden ingeschat op € 6,4 miljoen voor Wijchen en Druten gezamenlijk.

Communicatie

Als de raden besluiten om het draagvlakonderzoek te laten uitvoeren, dan maken we dit breed bekend in de lokale samenleving. Via een communicatiecampagne waarbij diverse kanalen worden ingezet, wijzen we inwoners en anderen op het draagvlakonderzoek en roepen we hen op om deze kans aan te grijpen om hun mening en suggesties kenbaar te

Openbaar

Zaaknummer: 49610

maken. In de bijlage vindt u een uitwerking van de benadering van de verschillende groepen.

Uitvoering of Vervolgstappen

Uitvoering draagvlakonderzoek

Na het besluit wordt het draagvlakonderzoek conform de opzet in de bijlage uitgevoerd in oktober 2020.

Rapportage draagvlakonderzoek

De resultaten worden opgenomen in een rapportage. Deze rapportage wordt aan de raden gepresenteerd en toegelicht. Op basis van het beeld dat naar voren komt in de rapportage van het draagvlakonderzoek, kunnen desgewenst de volgende drie belangrijke wettelijke besluiten worden genomen:

Het principebesluit

In het Principebesluit komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- Wil de gemeente tot herindeling overgaan?
- Wanneer is de beoogde datum van herindeling?
- Aan welke samenstelling wordt gedacht?
- Op welke wijze wordt de herindelingsprocedure ingericht?

Het besluit over het herindelingsontwerp

Hierin wordt de noodzaak van de herindeling en de samenstelling van de betrokken gemeenten onderbouwd. Bepalend hierbij zijn de criteria uit het Beleidskader van het ministerie van BZK. Een ieder kan zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan het college van B&W.

Het besluit over het herindelingsadvies

De zienswijzen, inclusief de reactie van de colleges van B&W hierop, worden verwerkt in het herindelingsadvies of als bijlage bijgevoegd en vervolgens naar Gedeputeerde Staten gestuurd.

Elk van deze besluiten is voor de gemeenteraden een go / no go moment in het proces.

Geheimhouding:

Niet van toepassing

Bijlage 1: opzet draagvlakonderzoek

Onderstaand treft u de activiteiten die de gemeenten Druten en Wijchen willen ondernemen om vier verschillende vormen van draagvlak te onderzoeken evenals input op te halen.

Draagvlak wordt uitgesplitst in het maatschappelijke, regionale en lokaal bestuurlijk draagvlak dat onderzocht moet worden.

1. Maatschappelijk draagvlak

Om het maatschappelijk draagvlak te onderzoeken, worden inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken. Hierbij moet voor enkele doelgroepen in de samenleving specifiek aandacht zijn: de betrokkenheid van jongeren, de toegankelijkheid voor ouderen en betrokkenheid van inwoners met een migratie-achtergrond. Het consultatieproces voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bestaat uit twee onderdelen:

1. **Informeren.** Het helder informeren van de gemeenschap over het hoe en waarom van het herindelingsproces. Pas wanneer mensen geïnformeerd zijn, kunnen zij optimaal meepraten, meedenken en meedoen.
2. **Consulteren.** Hierbij worden meningen, zorgen en wensen van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers opgehaald, die worden meegenomen in het herindelingsproces: bij de afweging om een principebesluit te nemen en als input voor het uit dat besluit voortvloeiende herindelingsontwerp.

1.1 Informeren

Om de consultatie en inbreng van de gemeenschap goed te ondersteunen, is het van belang dat inwoners ook goed worden geïnformeerd over het voornemen tot herindeling en de consequenties voor hun gemeente. Hiertoe ondernemen de gemeenten Druten en Wijchen het volgende:

- Inwoners konden op de gezamenlijke radenbijeenkomst op 7 juli digitaal aansluiten om zich te laten informeren;
- Alle inwoners worden door middel van online en offline communicatiemiddelen geïnformeerd over het herindelingsproces; dat gebeurt onder meer via berichten op de gemeentepagina's in de huis-aan-huisbladen, bewonersbrieven en sociale media. Daarnaast wordt gedacht aan een digitale nieuwsbrief, waarop inwoners en andere belangstellenden zich kunnen abonneren.
- De websites van de gemeenten worden ingericht met informatie voor inwoners over het proces en mensen kunnen vragen stellen of opmerkingen maken;
- Onderstaande consultatiemomenten zullen ook gebruikt worden om deelnemers te informeren over het waarom achter het herindelingsproces evenals het proces zelf.

1.2 Consulteren

1.2.1 Inwoners

De inwoners staan centraal bij het opstellen van het herindelingsontwerp. Daarom zullen zij zowel algemeen via een enquête als specifiek via bijeenkomsten geconsulteerd worden. Zo krijgen alle inwoners de kans om te laten horen hoe zij aankijken tegen een bestuurlijke samenvoeging.

Inwoneravonden in elke kern – Toegankelijkheid van inwonersavonden is belangrijk. Daarom is het uitgangspunt dat er altijd een inwonersavond dichtbij de inwoner wordt georganiseerd. In praktijk betekent dit dat in veel van de kernen een inwoneravond wordt georganiseerd en dat er soms voor twee of drie kleine kernen een avond samen

Openbaar

Zaaknummer: 49610

plaatsvindt. In de grootste kernen Druten en Wijchen worden meerdere bijeenkomsten georganiseerd. Op de bijeenkomsten is iedereen welkom. In deze bijeenkomsten staan vijf aspecten centraal:

1. Waarom een bestuurlijke fusie en waarom nu?
2. Een bestuurlijke fusie. Wat is dat eigenlijk? En wat merken inwoners ervan?
3. Druten en Wijchen in een aantal feiten en cijfers
4. In gesprek over Wijchen en Druten en hun bestuurlijke toekomst
 - Ambities, opgaven, uitdagingen
 - Prioriteit in beleidsopgaven
 - Wensen ten aanzien van organisatie en besturing
 - Kenmerken van een nieuwe gemeente
5. Mening over bestuurlijke fusie

De aftrap (agendapunt 1) wordt gedaan door een wethouder of burgemeester van de betreffende gemeente. Daarna zal een onafhankelijke gespreksleider het gesprek begeleiden en aan het einde van het gesprek de avond samenvatten. Bewoners hebben tijdens de avond veel ruimte om voor hen belangrijke onderwerpen te benoemen. Raadsleden worden uitgenodigd om bij deze bijeenkomsten als toehoorder aanwezig te zijn. De resultaten van de avond worden zorgvuldig vastgelegd. Uiteraard zullen de bijeenkomsten worden georganiseerd met inachtneming van de Corona-richtlijnen.

Representatieve enquête – Voor inwoners (van 18 jaar en ouder) wordt naast de bijeenkomsten een representatieve enquête gehouden. Het is belangrijk dat bij de beantwoording van deze enquête alle kernen vertegenwoordigd zijn; dit betekent dat een groter aantal respondenten de enquête ontvangt waarmee de representativiteit gegarandeerd wordt.

Wat vindt onze gemeenschap belangrijk voor een eventuele nieuwe gemeente? En hoe ziet de steun voor een nieuwe gemeente eruit? Inwoners die zijn geselecteerd via een aselecte steekproef krijgen een persoonlijke brief in de bus waarin de gemeente ze uitnodigt de enquête digitaal in te vullen. Een papieren versie van de enquête is beschikbaar voor de inwoners die hieraan de voorkeur geven.

Deze methode van enquêteren is betrouwbaar en representatief. En heeft de voorkeur boven een methode waarbij een enquête huis-aan-huis wordt verspreid; de representativiteit en kwaliteit hiervan zijn niet groter, het brengt meer kosten met zich mee en de kans op beïnvloeding is groter.

De peiling wordt uitgevoerd door een professioneel onderzoeksbureau. De resultaten kunnen uitgesplitst worden naar gemeente, kern, leeftijdsklasse en geslacht.

In de enquête wordt nagegaan welke maatschappelijke vraagstukken de inwoners belangrijk vinden, waaraan een nieuwe gemeente wordt herkend, hoe de gemeenschap aankijkt tegen het dorpen- en kernenbeleid en de gemeentelijke dienstverlening. De formulering van de vragen én de wijze waarop over de enquête wordt gepubliceerd, luisteren hierbij erg nauw. Natuurlijk is het polsen van de gemeenschap over hoe aangekeken wordt tegen een bestuurlijke fusie meegenomen. Ook zullen respondenten van informatie over het proces worden voorzien. Daarnaast is er bij de enquêtevragen de mogelijkheid voor toelichting, waardoor de gemeenten in de rest van het proces tegemoet kunnen komen aan eventuele kritiek en/of zorgen en/of suggesties geuit door inwoners.

Voor beide gemeenten zullen dezelfde vragen worden uitgezet om de vergelijkbaarheid te garanderen. De enquête is in duidelijke taal. De opbrengst is input voor de raden en wordt meegenomen in het herindelingsontwerp.

In de enquête worden de volgende elementen meegenomen:

1. Inleiding (doel van de enquête, achtergronden, introductie van wat een bestuurlijke fusie is, zorgvuldigheids- en privacyregels)
2. Duiding van de geïnterviewde (man/vrouw, leeftijdscategorie, gemeente, woonkern)
3. Meerkeuzevragen over Wijchen en Druten en hun bestuurlijke toekomst
 - a. Ambities, opgaven, uitdagingen
 - b. Prioriteit in beleidsopgaven
 - c. Wensen ten aanzien van organisatie en besturing
 - d. Kenmerken van een nieuwe gemeente
4. Mening over bestuurlijke fusie

Alternatieve/aanvullende optie:

- Doelgroep-specifiek – Er kunnen gerichte acties worden ingezet om specifieke doelgroepen te bereiken en te enthousiasmeren. Enkele voorbeelden: scholen worden ingezet om jongeren te benaderen, de moskee om de moslimgemeenschap te betrekken en de Katholieke ouderenbond om haar leden op de hoogte te brengen.

1.2.2 Maatschappelijke organisatie en ondernemers

Om ook het draagvlak onder maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven te peilen en input op te kunnen halen, worden verschillende bijeenkomsten georganiseerd. Hierin kunnen zij opvattingen, suggesties en aandachtspunten voor de te ontwerpen nieuwe gemeente meegeven. Het gaat hierbij om de volgende bijeenkomsten:

1. Drie bijeenkomsten met het bedrijfsleven (tenminste 15 deelnemers per keer):
 - a. 1 met het lokale bedrijfsleven in Wijchen (middenstand, lokaal mkb, agrarische sector)
 - b. 1 met het lokale bedrijfsleven in Druten (middenstand, lokaal mkb, agrarische sector)
 - c. 1 met het regionale/landelijke bedrijfsleven
2. Vier bijeenkomsten met maatschappelijke organisaties; twee in Wijchen en twee in Druten (tenminste 15 organisaties per keer), gericht op de domeinen:
 - a. Sociaal domein, onderwijs, levensbeschouwing
 - b. Sport, kunst, cultuur, historie en recreatie

Ondernemers en maatschappelijke organisaties worden specifiek uitgenodigd. De centrummanagers kunnen hierbij worden betrokken en de colleges zullen ondersteunen door -daar waar nodig- ondernemers en maatschappelijke organisatie te enthousiasmeren voor deelname.

Het programma van de avond volgt de agenda van de bewonersavonden vanaf punt 2 van de agenda.

1.3 Consulteren (ná het principebesluit)

Ook na het principebesluit van de raden, wanneer het herindelingsontwerp zal worden opgesteld, zal om input worden gevraagd vanuit de gemeenschap om het ontwerp verder vorm te kunnen geven. Dit wordt gedaan in de vorm van ontwerpessies:

Atelier van de Toekomst – Een selectie van maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners (onder wie een deel jongeren) gaan creatief en toekomstgericht aan de slag met het ontwerp van de toekomstige gemeente. Hen wordt gevraagd om tijdens een

Openbaar

Zaaknummer: 49610

event (Atelier van de Toekomst) mee te denken in werkgroepen om het herindelingsontwerp vorm te geven. Men komt bijeen, nadat de resultaten van de enquête bekend zijn en nadat het principebesluit door de raden is genomen. Op de bijeenkomst sluit ook een aantal experts uit de ambtelijke organisatie aan. Zij brengen kennis in en ondersteunen de projectorganisatie in het begeleiden van de bijeenkomst. De uitkomsten van het Atelier functioneren als inspiratiebron bij de samenstelling van het herindelingsontwerp.

2. Regionaal draagvlak

De partners van Wijchen en Druten in de regio hebben een belangrijke stem in de herindeling. Wijchen en Druten werken veel met hen samen. En in het proces telt hun stem dan ook zwaar bij de ter inzagelegging van het Herindelingsontwerp. Daarom wordt in een eerder stadium in gesprek gegaan met regionale partners om het draagvlak voor de herindeling van Druten en Wijchen te toetsen. Zo kunnen hun belangen worden meegewogen in het herindelingsontwerp en -advies. Tijdens de consultatie zullen in ieder geval de volgende partners worden benaderd en worden geïnterviewd volgens een vooraf opgestelde gespreksleidraad:

- de buurgemeenten Beuningen, Neder-Betuwe, Nijmegen, Heumen, Oss, West Maas en Waal (per gemeente een collegelid en eventueel de gemeentesecretaris);
- de provincie Gelderland (de gedeputeerde).

Indien gewenst of indien er een grote impact wordt verwacht, kan worden gesproken met de directies van:

- gemeenschappelijke regelingen, zoals de Veiligheidsregio;
- samenwerkingsverbanden waarvan beide gemeenten deel uitmaken en waarin hoge politieke interesse is.

De gespreksleidraad voor deze gesprekken bevat de volgende elementen:

1. Toelichting van doel en achtergrond van de consultatie
2. Inventarisatie van de belangrijkste vraagstukken in de regio
3. Effecten van de bestuurlijke fusie op regionale verhoudingen
4. Effecten van de bestuurlijke fusie op regionale samenwerking(-sverbanden)
5. Kansen en aandachtspunten voor Druten en Wijchen vanuit het perspectief van de bestuurlijke partner
6. Eerste oriëntatie op een zienswijze van bestuurlijke partner op de voorgenomen bestuurlijke fusie

3. Lokaal bestuurlijk draagvlak

Lokaal bestuurlijk draagvlak en betrokkenheid is essentieel voor een succesvol herindelingsproces, zowel op inhoud als op proces. Procesmatig is het belangrijk om zowel de colleges als de raden goed aangehaakt te houden:

- Stuurgroep – om goed sturing te kunnen geven aan en grip te houden op het traject richting een herindelingsadvies, wordt een stuurgroep ingericht bestaande uit beide burgemeesters, griffiers en gemeentesecretarissen, aangevuld met een communicatiedeskundige;
- RaadsBegeleidingsCommissie (RBC)- de raden laten uiteraard hun stem horen bij de drie formele besluitvormingsmomenten (Principebesluit, vaststellen Herindelingsontwerp, vaststellen Herindelingsadvies). Daarnaast is het echter ook wenselijk de raden op een andere wijze te betrekken bij het proces. Hiertoe stellen wij voor een RBC in te stellen, die gericht is op proces en communicatie, bestaande uit een vertegenwoordiging uit de twee gemeenteraden.

Om ook inhoudelijke input op te kunnen halen op lokaal bestuurlijke niveau, stellen wij voor door middel van (groeps)interviews en bijeenkomsten in beeld te brengen wat de wensen en verwachtingen ten aanzien van de nieuwe gemeente zijn en waar belangrijke aandachtspunten liggen. Deze gesprekken zijn input voor het herindelingsontwerp. Deze gesprekken worden geleid door een onafhankelijke gespreksleider en gestructureerd door een vaste gespreksthemalist. Deze gesprekken vinden plaats aan het einde van de consultatieronde.

- Gesprek met de gemeenteraad van Wijchen (als geheel of per fractie);
- Gesprek met de gemeenteraad van Druten (als geheel of per fractie);
- Gesprek met het college van Wijchen;
- Gesprek met het college van Druten;
- Gezamenlijk gesprek met beide colleges.

Ieder besluit wordt tenminste in twee stappen behandeld in de raden. Allereerst in de vorm van een informatieavond (die ook gezamenlijk kan plaatsvinden) en daarna in formele zin in een reguliere raadsvergadering.

Tot slot: consultaties ambtelijke organisatie

Hoewel dit vanuit het Beleidskader gemeentelijke herindeling (2019) van het ministerie van BZK niet voorgeschreven wordt, is het van belang de ambtelijke organisatie van Druten en Wijchen te consulteren om het herindelingsontwerp te kunnen fijn slijpen. Hiertoe is het belangrijk de volgende gesprekken te voeren:

- De twee gemeentesecretarissen, als gezicht van de gezamenlijke ambtelijke organisatie;
- Het MT, bevraagd in het kader van het bedrijfsplan ambtelijke fusie en over de gevolgen van een eventuele bestuurlijke fusie;
- De OR, adviesrecht hebbende bij een bestuurlijke fusie, omdat de besluitvorming gevolgen heeft voor het personeel van de gemeenten.